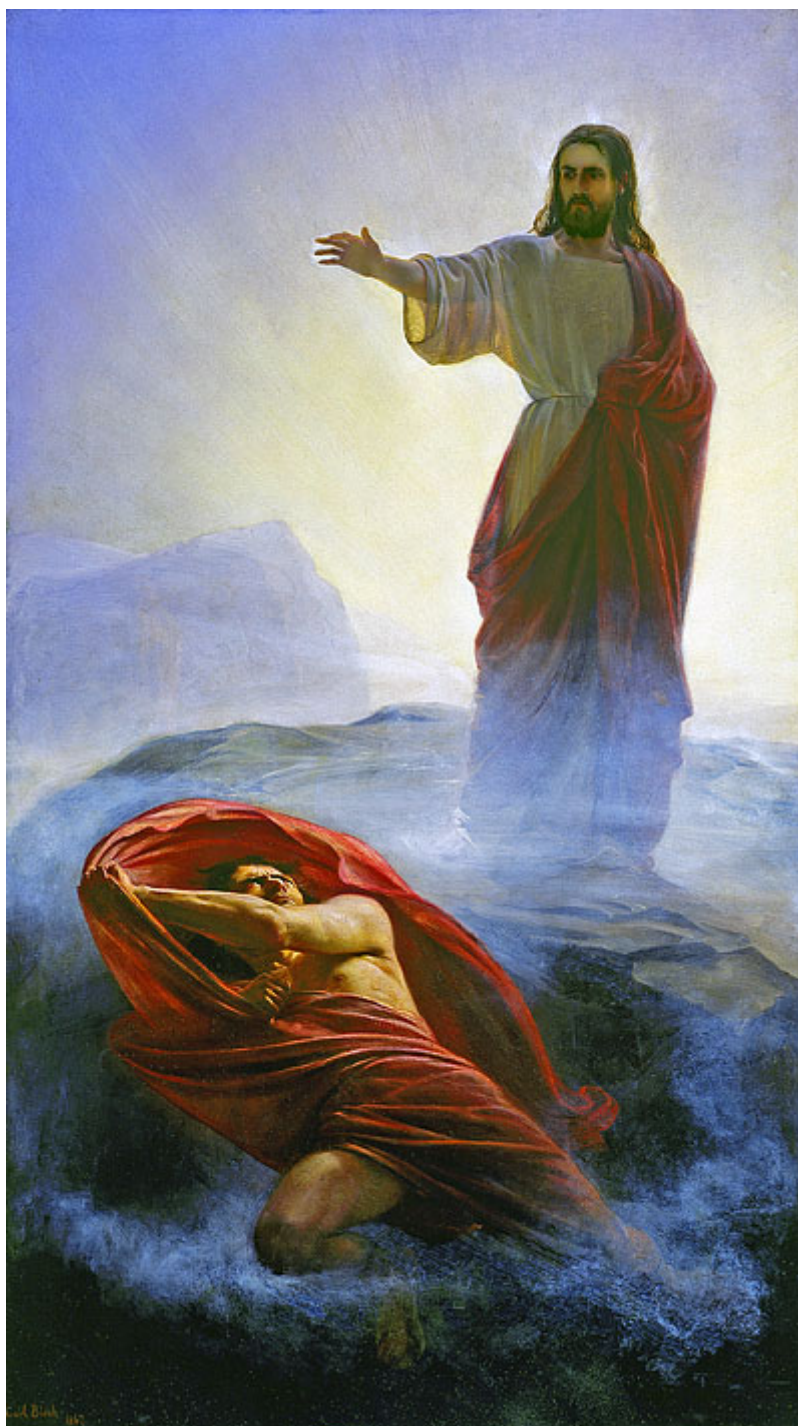
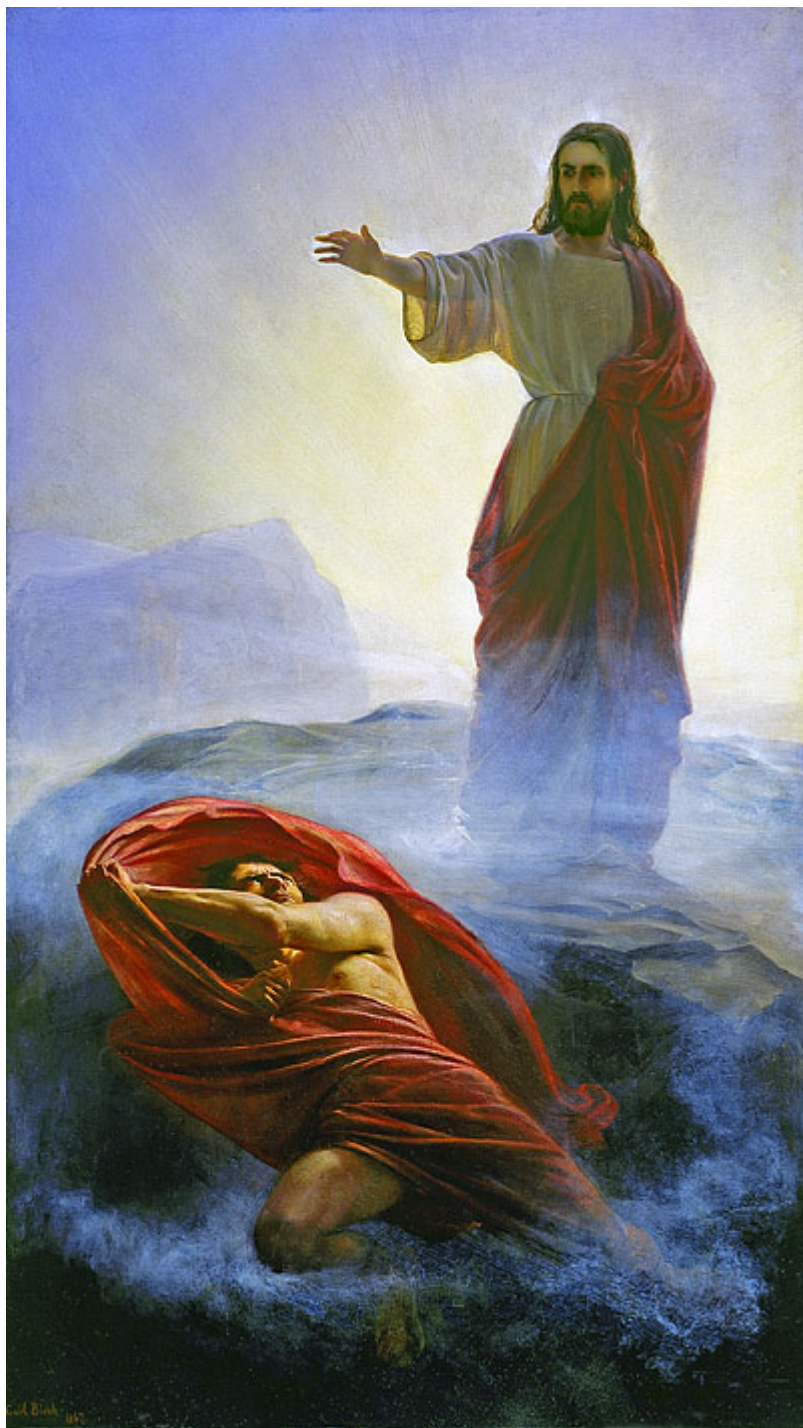

Λόγος αγίου Γρηγορίου Παλαμά στο Ευαγγέλιο της Δ΄ Κυριακής Νηστειών

[Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες](#) / [Άγ. Γρηγόριος Παλαμάς](#) / [Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες](#) / [Εόρτιοι & Πανηγυρικοί Λόγοι](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#) / [Συναξαριακές Μορφές](#)

Ὑπαγε οπίσω μου...

Ομιλία στο ευαγγέλιο στο οποίο γίνεται λόγος και για την επιμέλεια των εσωτερικῶν λογισμῶν.

Δεν μας απαιτεῖται να εκδιώκουμε τα δαιμόνια. Και αν μπορέσουμε και το κάνουμε δεν θα ωφεληθούμε, αν ἡ ζωή μας εἶναι απρόσεκτη. Γιατί λέει «πολλοί θα μου πουν εκείνη την ἡμέρα· Κύριε, δεν προφητέψαμε στο δικό σου ὄνομα, δεν βγάλαμε δαιμόνια με το δικό σου ὄνομα; Και θα τους πω, δεν σας ξέρω, φύγετε μακριά από

μένα εσείς που εργαστήκατε την αμαρτία». Ωστε πολύ πιο κερδισμένοι θα είμαστε, όταν βιαστούμε να βγάλουμε από τη ψυχή μας το πάθος της πορνείας και της οργής και του μίσους και της υπερηφάνειας, από το να βγάζουμε δαιμόνια. Γιατί δεν φθάνει να απαλλαγούμε μόνο από τη σωματική αμαρτία, αλλά πρέπει να καθαρίσουμε και την ενέργειά της που είναι μέσα στη ψυχή. Γιατί από την καρδιά ανεβαίνουν οι κακοί διαλογισμοί, οι μοιχείες, οι πορνείες, οι φόνοι, οι κλοπές, οι πλεονεξίες και τα παρόμοια – αυτά τα εσωτερικά που μολύνουν τον άνθρωπο – και «όποιος κοιτάξει μια γυναίκα με πονηρή επιθυμία πραγματοποίησε τη μοιχεία μέσα στην καρδιά του».

Γιατί και όταν το σώμα δεν κάνει πράξεις, υπάρχει η δυνατότητα να πραγματοποιείται η αμαρτία με το λογισμό· εάν όμως η ψυχή αποκρούσει την εσωτερική προσβολή του πονηρού με προσευχή και προσοχή, με τη μνήμη του θανάτου και την κατά Θεό λύπη και το πένθος, μετέχει και το σώμα στην αγιοσύνη και αποκτά την απραξία των κακών. Αυτό είναι που λέγει ο Κύριος ότι δεν έχει καθαρίσει και το εσωτερικό του ποτηρίου αυτός που καθάρισε το εξωτερικό. Τι πρέπει να γίνει; «Καθαρίστε το εσωτερικό του ποτηρίου και με αυτό τον τρόπο είναι όλο καθαρο». Στ' αλήθεια αν όλη η προσπάθεια για την εσωτερική σου εργασία γίνει σύμφωνα με το θέλημα του Θεού, τότε θα νικήσεις και τα εξωτερικά πάθη. Εάν η ρίζα είναι αγία τότε θα είναι και τα κλαδιά. Εάν η ζύμη είναι αγία θα είναι όλο το αλεύρι που θα ζυμωθεί. Ο Παύλος λέει «να ζείτε όπως θέλει το άγιο Πνεύμα και να μη κάνετε την επιθυμία της σάρκας».

Γι' αυτό και ο Χριστός δεν κατήργησε την ιουδαϊκή περιτομή αλλά την τελειοποίησε λέγοντας «δεν ήρθα να καταργήσω το νόμο αλλά να τον τελειοποιήσω». Πως λοιπόν τον τελειοποίησε; Ο νόμος ήταν σφραγίδα και συμβολική φανέρωση της περιτομής των πονηρών λογισμών που γίνεται μέσα στην καρδιά. Οι Ιουδαίοι δεν είχαν αυτή τη σφραγίδα και κατακρίνονταν από τους προφήτες ως «απερίτμητοι στην καρδιά» και ήταν μισητοί από τον Θεό που βλέπει μέσα στην καρδιά. Κατάντησαν να γίνουν τελείως απόβλητοι, γιατί ο άνθρωπος βλέπει στο πρόσωπο, την επιφάνεια, ενώ ο Θεός στην καρδιά. Αν ο άνθρωπος έχει καρδιά γεμάτη από ακάθαρτους ή πονηρούς λογισμούς τότε γίνεται άξιος της θείας αποστροφής. Γι' αυτό πάλιν ο Απόστολος συμβουλεύει να κάνουμε τις προσευχές χωρίς οργή και διαλογισμούς.

Θέλοντας δε ο Κύριος να μας διδάξει να φροντίζουμε για την πνευματική περιτομή της καρδιάς, μακαρίζει τους «καθαρούς τη καρδιά» και τους «πτωχούς τω πνεύματι». Και απ' τη μιά διαβεβαιώνει πως βραβείο αυτής της καθαρότητας είναι η θεοπτία, απ' τη άλλη υπόσχεται στους πτωχούς τη Βασιλεία των Ουρανών. Πτωχούς εννοεί εκείνους που ζουν μέσα σε ένδεια και ευτέλεια. Και δεν μακαρίζει

απλά τους πτωχούς, αλλά τους πτωχούς στο φρόνημα, δηλαδή αυτούς που έχοντας την εσωτερική ταπείνωση της καρδιάς και την αγαθή προαίρεση, έχουν ανάλογη εξωτερική συμπεριφορά. Και απαγορεύει όχι μόνο το φόνο, αλλά και την οργή, και διατάσσει να συγχωρούμε από την καρδιά μας όσους μας φταίνει· και δεν δέχεται το δώρο που του προσφέρουμε αν προηγουμένως δεν συμφιλιωθούμε με αυτούς και αφήσουμε την οργή.

Το ίδιο διδάσκει και για τα πορνικά πάθη· και αυτό το περίεργο κοίταγμα και η επιθυμία που δημιουργείται από αυτό διακήρυξε ότι θεωρείται μοιχεία πού γίνεται μέσα στη καρδιά. Εξετάζοντας γενικότερα το θέμα λέει: εάν το φώς που έχεις μέσα σου, ο νους δηλαδή και η διάνοια, είναι σκοτάδι· εάν ο νους και η διάνοια είναι γεμάτα από τις ζοφερές προσβολές των αρχόντων του σκοταδιού, πόσο περισσότερο το σκοτάδι, δηλαδή το σώμα και η αίσθηση, τα οποία από μόνα τους δεν έχουν νοερό φως που γεννά την αλήθεια και την απάθεια; Εάν όμως το φως που έχεις μέσα σου είναι καθαρό και δεν το συσκοτίζουν τα σαρκικά φρονήματα, θα είσαι ολοκληρωτικά φωτεινός στη ψυχή, όπως όταν σε φωτίζει το λυχνάρι με τη λάμψη του. Τέτοια είναι η πνευματική περιτομή που πραγματοποιείται στην καρδιά, με την οποία τελειοποίησε ο Κύριος την περιτομή του νόμου της σάρκας που δόθηκε στους Ιουδαίους για να φανερώνει και να οδηγεί σε εκείνη. Επειδή δε αυτοί δεν φρόντισαν να την αποκτήσουν, αποξενώθηκαν από τον Θεό, ο οποίος δεν βλέπει στο πρόσωπο, δηλαδή στα φανερά δικαιώματα της σάρκας, αλλά στην καρδιά, στις αφανείς, κρυφές κινήσεις των λογισμών που είναι μέσα μας.

Ας προσέχουμε λοιπόν και εμείς, αδελφοί, παρακαλώ, και ας καθαρίσουμε την καρδιά μας από κάθε μολυσμό, για να μην παρασυρθούμε μαζί μ' αυτούς που κατακρίθηκαν... Ας φοβηθούμε λοιπόν αυτόν που εξετάζει τις καρδιές και τους νεφρούς· ας εξιλεώσουμε τον Κύριο των εκδικήσεων· ας κάμουμε μέσα μας ένοικο την ειρήνη, τον αγιασμό, την κατανυκτική προσευχή, χωρίς τα οποία κανένας δεν θα δει τον Κύριο. Ας ποθήσουμε με βέβαιη πίστη την θέα εκείνη που έχει προαναγγελθεί για τους «καθαρούς στην καρδιά» και ας κάνουμε τα πάντα για να την πετύχουμε. Με αυτήν υπάρχει η αιώνια ζωή, η άφθαρτη ομορφιά, ο πλούτος που δεν τελειώνει, η αναλλοίωτη και απέραντη τρυφή και δόξα και βασιλεία.

Πηγή: Ε.Π.Ε. Αγίου Γρηγορίου του Παλαμά, τ. 9. σ. 328.